

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4.50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.
1/4 an 6 cor.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl. a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unitatei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Episcopia gr. cat. maghiară.

În aceste zile de grea cum-pănă pentru biserica gr. cat. din patria noastră s'au desfășurat multe păreri în ziarele noastre pentru delăturarea primejdiei ce ne amenință. Unele păreri sunt bune, căci ne îndeamnă la luptă, la luptă pe viață și pe moarte pentru apărarea celui mai sfânt tezaur ce-l avem pentru biserica noastră, alte păreri însă cu inima întristată trebuie să zicem, sunt foarte de condamnat, căci fac propagandă pentru părăsirea bisericei noastre.

În fața acestor două păreri, toată suflarea gr. cat. și cu deosebire preoțimea nici o clipită nu-i iertat să-și peardă nădejdea, nici o clipită nu-i iertat să-și uite, că datorința noastră e de a lupta pe viață și pe moarte pentru apărarea bisericei și neamului nostru. Biserica noastră a fost aceea mamă dulce, care ne-a scos din ghiarale calvinismului și a deșteptat în noi simțul romanității, ea e izvorul, din care ne-am adăpat cu apa adevăratei credințe, prin urmare mai bine moartea decât părăsirea credinței noastre. Dacă s'au ivit prin gazetele noastre astfel de păreri, cari ne îndeamnă la părăsirea credinței noastre acelea n'au putut fi, decât a unor oameni, înaintea cărora „Dumnezeu” și „credință” sunt cuvinte deșerte, cari să laudă cu iubirea neamului, dar când îl văd în primejdie îl părăsesc, sunt asemenea ostașului, care până când ajunge pe câmpul de luptă își bate pieptul cu mândrie accentuând vitejia sa, iar când vede dușmanul aruncă pușca și fuge.

Biserica noastră a făcut din noi ceea ce suntem, până când ne-a ocrotit. Până când ne-a luminat și deșteptat a fost bună acum când e în primejdie să o părăsim?

Părinții noștri la 1700 au încheiat unirea spre a îmbrățișa adevărata credință — după cum lămu-

rit arată actul de unire — și acum după mai bine de 200 ani, când ni-e amenințată limba bisericei noastre să o părăsim fiindcă o vedem în primejdie, chiar fără a sări în ajutorul ei? Ne-am face de rușinea întregii lumi, am dovedi că suntem un popor laș, care am trăit din mila altora — am dovedi că tot ce am păstrat până acum n'a fost din vrednicia noastră ci fiindcă dușmanii ne-au fost slabi, am dovedi că n'avem „Dumnezeu” că n'avem „credință”, că înaintea noastră nimic nu-i sfânt nimic nu-i adevărat. Dacă mucenicii credinței lui Hristos ar fi făcut aceea ce ne îndeamnă pe noi unii oameni fără Dumnezeu să facem ce ar fi fost de legea creștinească? S'a vărsat sânge pentru Hristos ca să se arete lumii păgâne, că Hristos a fost Dumnezeu; și noi vom suferi batjocură și hulă și ocară și chiar moarte pentru biserica și limba noastră ca să dovedim că avem Dumnezeu, că suntem în credința adevărată, că ne iubim limba. —

Dacă preotul și poporul credincios va ținea cu tărie la limba sa, nu va fi putere pământescă, care să-i scoată limba din biserică. Adevăratul preot român în veți nu va sluji la altar în limbă străină și poporul dacă își iubește limba nu va asculta nici odată slujbă în altă limbă, decât numai în limba românească.

Dacă noi am fi gata să urmăm glasul acelor oameni, cari ne îndeamnă la părăsirea bisericei noastre, am da dușmanilor noștri dovada cea mai eclatantă despre slăbiciunea și puțină forță de rezistență de care dispunem și ei folosindu-se de această slăbiciune a noastră ne-ar sugruma în ori ce tabără am merge.

Deci în lături cu astfel de păreri, cari ne îndeamnă la părăsirea bisericei noastre. Numai compătimi putem pe astfel de oameni — fie ei puși în poziții cât de înalte — cari au atâta slăbiciune în inima lor

și atâta pitare de sine, încât ne îndeamnă la un fapt, care nu se poate împăca cu firea și ființa noastră născută și crescută sub scutul credinței adevărate a lui Hristos.

Preoțimea din părțile periclitat să fie la culmea misiunii, să fie adevărați păstori ai oilor încredințate spre păstorire, ca nu cumva venind lupul să le răpească oile, iar noi preoțimea din părțile încă neatinse de urgia șovinismului să fim apărători și sprijinitori ai fraților noștri spre a nu-și pierde nădejdea în aceste zile de sbucium și durere.

Iar la adunarea de protestare la Alba-Iulia să mergem cât mai mulți și glasurile noastre de protestare să răsune ca niște trâmbițe de Arhangheli, să răsune, încât să se cutremure porțile Burgului și Vaticanului, să se știe acolo că noi cerem să se facă dreptate.

Dreptatea o iubește Dumnezeu, dreptatea o iubește sufletul nostru, deci nu milă ci dreptate cerem!

G. N.

Marele meeting dela Alba-Iulia. *Dupăcum ni se scrie, în toate părțile Provinciei metropolitane se arată un foarte viu interes față de meetingul de protestare, ce se va ținea la 29 Maiu n. la Albajulia. Vor fi reprezentate toate districtele protopopești din întreaga provincie prin protopopi preoți și credincioși. Ales vor fi reprezentate toate parohiile, combinate a fi rupte dela sinul Bisericei noastre și afiliate la alta străină. Vor veni credincioșii în persoană, pentru ca acolo, în fața miilor de oameni adunați, să declare sărbătorește alipirea lor de Biserica românească unită în sinul căreia s'au născut și vreau să moară.*

Fie lozinca noastră: la Albajulia, la mormântul marelui Atanasie, care ne-a dus la leagănul neamului și limbei noastre. Și cu noi va fi Dumnezeu!

Peregrinajul dela Mănăstirea Prislopului.

— Raport special al »Unirei«. —

Frumoasele dealuri și păduri din preajma vechei biserici a domniței Zamfira, au văzut încă odată desfășurându-se în toată strălucirea sa înălțătoare slujbe bisericesti, spre a preamări pe sfânta Fecioară dela Prislop.

Ilustritatea Sa Preasf. Episcop Dr. Vasile Hossu, înainte de ce ar merge la noua sa dieceză, a dorit să revadă această mănăstire, pentru a cărei reparare a lucrat atât de mult, și să aducă mulțumitele sale cele mai ferbinti sfintei Maice dela Prislop, care i-a fost scut și apărare în greua boală de care a suferit.

Preasf. Sa a sosit la Hațeg Sâmbăta la amiază, venind cu automobilul dela Piski, unde ieșise întru întâmpinarea sa vicariul Dr. Valer Frenț și Emil Șocaciu, notar la magistrat.

Curatorul bisericii din Hațeg îl așteaptă la casa vicarială. În numele lui vener. Pavel Oltean îl salută, oferindu-i un splendid buchet de flori, nedumerit, că oare au să se bucure, că revăd pe bunul lor părinte, care atât de mult a lucrat pentru înflorirea acestei dieceze, — ori au să se intristeze, când știu, că azi îl salută poate pentru ultima dată în aceste părți. Viu emoționat Episcopul mulțumește de cuvintele de salutare, și le spune, că (deși se desparte cu trupul de această dieceză, cu sufletul rămâne și pe mai departe în mijlocul lor, unde a fost împărțit de atâta dragoste.

Episcopul a venit direct dela Budapesta. Dela Lugoj a sosit canonicul Dr. Iacob Radu și secretarul Dr. Iuliu Hossu, dela Deva avocatul Francisc Hossu Longin și dela Blaj Aurel C. Domșa și dna.

La orele 4 au pornit cu toții spre mănăstire, unde pâr. egumen Leon Manăște pta pe iubitul Arhiereu în ușa bisericii, adresându-i călduroase cuvinte de bun soset. In scurt după sosire s'a cetit Paraculus în tînda bisericii.

Dimineața la 5 ore cetele de peregrini începeau a sosi. Varietatea porturilor, felinrimea fețelor și mestecătura de țărani, preoți și inteligenți, făceau un tablou admirabil. Cu tot timpul posomerit cetele de peregrini se înmulțau: dela Lunca Cernii, Grădiște-Bucova, de pe Jiu, dela Orăștie, dela Hațeg, Totești, Petroșeni, din părțile Devei, Hunedoarei și Ghelar, veniau toți purtați de același gând sfânt: să-și plece genunchii cu smerenie în scaunul mărturisirii, să se pună sub scutul sfintei Mame a lui Dumnezeu și să revadă încă odată pe Arhiereul lor atât de iubit, din a cărui față suptă de boală se citea nespusa bucurie de a se vedea în mijlocul turmei sale și a cărui ochi străluciau de fecul dragostei sfinte.

Pe la 9 ciasuri când se începea liturgia, numărul peregrinilor era la 5000. Aproape toți preoții din Vicariat, foarte mulți din protopopiatele Grădiștei, Jiului și Hunedoarei. Mulți intelectuali din prejur și departare: Valer Giurgiu cu dna din Lugoj, dr. Gavril Suciu cu dna, dr. Hăca, avocat, Mesaroș apotecar cu dna din Hațeg, dna Văd. Erdélyi din Orăștie, protop. dr. Dăianu dela Cluj și mulți alții chiar și din Bănat, a căror nume l-am uitat.

Sfânta slujbă se celebrează pe terasa înaltă a mănăstirii, cântările le execută țărani din Silvaș, bine instruiți. Predică canonicul dr. Radu, despre cuprinsul Evangheliei, glasul său sonor străbate departe. La sfârșit egumenul mulțumește în scurte cuvinte preaiubitului Arhiereu, pentru că a ținut să mai cerceteze încă odată acest sfânt

locăș și în numele miilor de credincioși și dorește sănătate și binecuvântarea și ajutorul lui Dumnezeu și în dieceza de Gherla, unde credincioșii îl așteaptă cu atâta dor. Câteva urale se auziră din mijlocul mulțimii, glasurile celealalte erau înecate de șiroaie de lacrimi. Nu era vorba aci de Arhiereul care se duce, ci de preabunul Păstor, care li părăsește și de a cărui dragoste și bunătate toți erau convingi. Se desvălea aci scena cea mai înduioșătoare, despărțirea părintelui de fiii săi, legați unui cu alții cu cea mai ferbinte dragoste. De aceea glasurile nu puteau vorbi, inima luase cuvântul. Și nu erau ochi, care să nu lacrămeze, când Episcopul Vasile mulțumea fiilor săi de rugăciunile lor, cari l'au ridicat din greua sa boală și pomenea, că toată nădejdea sa era Preasfânta Fecioară dela Prislop. În grija acesteia îi recomandă El pe toți și de aici înainte, împărțându-le din inimă binecuvântarea sa arhierescă...

A urmat sfințirea apei și stropirea popoului. Cu toată insistința ce s'a pus, ca Episcopul să nu stropească cu apă pe fiecare, spre a nu-i fi stricăcioasă o așa oboșală, — nu s'a ajuns la nimic. Preste două ore a ținut botezarea cu apă sfințită. Toți se imbulziau să-i sărute mâinile, să-i atingă haina, să-l vadă de aproape, să-l soarbă cu privirea și să-l alduiască la despărțire...

Pe la 5 ciasuri liniștea stăpâna colinele din jurul mănăstirii. Soarele ce se pleca spre apus, făcea să strălucească învalișul de tinichea al Bisericii și mănăstirii și numai cele două părăiașe, cari curg de amândoua părțile mai conturbau această liniște, povestindu-și în murmurul lor tainic de atâta potop de dragoste, ce s'a revărsat pe undele lor.

Din ofrandele și colectele pelegrinilor s'a adunat pentru mănăstire peste 1000 co

FOIȚA.

In Maiu.

Codrul despoiat de podoabă în vreme de iarnă ascunde un farmec tainic, o frumseță nespūsă. Ceriul senin își are farmecul său în toate anotimpurile, izvoarele au totdeauna acelaș suspin, plâng aceeași doină pururea înfrățită cu codrul. Dumnezeu se poate cunoaște din fapuri în toate anotimpurile. Dar farmecul adevărat al naturii se reoglindește mai frumos în luna lacrimoarelor și a florilor de liliac în luna pururea jună — Maiu. Multă bogăție de frumseță ascunde natura în luna aceasta. Pe lângă frumseță mai este apoi ceva de admirat în natura împodobită cu flori de Maiu: puterea de a ne îndemna la virtuți. Luna Maiu nu e numai izvor de inspirație pentru cei-ce iubesc arta și frumosul, ei ne arată că ce e frumosul curat, neprihănit. Ea nu numai arată neputința genilor admirați de lume, și că capdeoperele născute din ingeniile cele mai splendide de lucruri sunt bagatele, ei ne convinge și despre adevăruri mari, eterne. Nu ne arată numai aceea, că zorile unei dimineți de Maiu face de rușine zimbetul Mona-Lisei admirat de lume, ei ne spune, că precum natura moartă și florile topite de cu toamnă, iavie așa trebuie să iavie și omul, care e coroana fapturilor și tipul lui Dumnezeu.

Mă preumblu pe pajiștea de lângă o pădure. Parcă o șoaptă tainică mi-a spus să vin să învăț doina jalnică a izvorului acompaniată de fluieratul lui Pan, să ascult freamătul duios adus din văi și munți dela un neam unde „sunt atâția fluturi și atâta jale în casă“. Și am învățat doina izvorului:

Astăzi mâne cine știe
Codru-i fi ori o pustie...

Și am învățat încă ceva, că luna Maiu nouă românilor, pe lângă toate bunătățile ne aduce mai mult — năcaș și jale.

Am văzut într'o grădinuță niște bobocei de crin. Incepeau a se desface. Ah! — zisei în mine — iată florile pe cari le-a lăudat Isus! Și le-am privit multă vreme... De-odată îmi veni în minte, că există un crin, o floare, care e mai frumoasă și mai curată decât toți crinii, deși aceștia sunt mai frumoși și decât Solomon întru toată mărirea sa, — un crin pe a cărui corolă n'a lăsat maculă nici un piciorăș de albină — care cu mirosul lui vindecă inimi rănite și hrănește milioane. Și crinul acesta e Vergura din Nazareth, patroana împărățiilor, idealul fecioarelor, bucuria sihastrilor... Și crinii aceștia încă m'au învățat ceva: luna Maiu pe lângă tot năcașul și jalea ne aduce și nouă ceva bun — mângăere dela Preacurata.

Gherla, la 8 Maiu 1912.

George Mănzat,
cleric.

Impresii de călătorie la Roma.

(Continuare și fine).

Sfânta Cruce din Ierusalim.

10 Iulie.

În ziua următoare ne sculam de timpuriu. Pe când fratele Victor în chilia lui își zicea rugăciunile pregătitoare la sfânta liturgie, eu mă îmbrăcai vesel, fiind-că în aceasta zi își alege ca să servească în biserica așa numită: „a sf. Cruci din Ierusalim“ (Santa Croce in Gerusalemme) unde se păstrează cea mai mare parte din lemnul crucii, pe care a fost răstignit d. n. I. Hristos.

Tramvaiele încă nu circulau și așa am fost siliți să mergem pe jos, de altcum aceasta călătorie se socoti de o preumblare plăcută, căci căldura înăbușitoare a zilei încă nu începuse.

În cale vizităm biserica sf. Ioan din Lateran. Aceasta biserică se numia odinioară biserica lui Constantin, fiind-că a fost zidită de el. Mai târziu primi numirea de biserica laterană, fiind-că pe locul acesta a avut bogatul Plautius Lateranus strălucitele și vestitele lui palate. Între moaștele renumite ce se află în aceasta biserică sunt de mare însemnătate; capurile sfinților Apostoli: Petru și Pavel.

În apropiere e și biserica numită: *Scala Santa* unde se află treptele pe cari Mântuitorul le-a suit când a fost dus înaintea lui Pilat. Originale treptele sunt de

roane. A fost foarte binevenită prezența dnei Erdélyi și a altor domne din Reuniunea femeilor hunedorene, cari admirând varietatea costumelor și cuseturilor țărănești, dădeau prețioase sfaturi femeilor, spunându-le ce-i de reținut și ce e de lăpădat din port, nefiind nici original, nici românesc. Cor.

Din cartea lui Iászi Oszkár: A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés.

(Continuare.)

Ne și dă, într-o tabelă, sporul populației maghiare și nemaghiare între 1787—1900. Întreaga populația Ungariei s'a sporit în intervalul acesta cam cu 8.700.000; anume: maghiarii s'au sporit cam cu 3.500.000, iar nemaghiarii cam cu 5.200.000. Autorul nu întrează nici de data aceasta de a aduce o nouă dovadă de forța de asimilare a neamului unguresc: între 1787—1900 a absorbit aproape 3.000.000 de locuitori cu limbă străină. Cifrele cari înfățișează sporul în anumite intervale, sunt uneori semnificativ de bănuitoare. Între 1850—1869, epoca absolutismului când conscripțiile se făceau la perunca Vienei, poporul ung. se sporește numai cu 52.000. Între 1890—1900 în interval de 2-ori mai scurt, „națiunea maghiară” știe să se sporească cu 473.000, adică aproape cu de 10 ori mai mult, ca în intervalul 1850—69.

Numărul poporului unguresc se urcă între 1787—1910 dela 2.322.000 la 8.588.834 arătând un spor de 6.266.418. Sporul populației nemaghiare e relativ mult mai slab, aceasta s'a ridicat între 1787—1900 dela 5.680.000 numai la 8.132.000, arătând dară numai un spor de 2.452.000. De unde oare vitalitatea aceasta exuberantă la „națiunea” maghiară?

Se ocupă după aceea cu mișcarea populației în orașele din Ungaria. Și aici ajungem la acelaș rezultat: hegemonia culturală și economică a elementului unguresc. Ungaria în 1787 avea 137 orașe cu 915.000 locuitori, dintre cari cam 552.977 (60,8%) era maghiari, iar cam 386.067 (39,2%) era nemaghiari. În 1910 cele 130 orașe care are Ungaria, aveau 3.712.792 locuitori, dintre cari cam 2.936.174 trăiau în orașele cu majoritate nemaghiară, iar în orașele cu majoritate absolut maghiară, iar în orașele cu majoritate nemaghiară trăiau numai 727.483.

Popozația maghiară a orașelor s'a sporit în intervalul 1787—1910 cu 5 și jum. (dela 552.977 la 2.936.174), în aceeaș vreme însă populația nemaghiară a orașelor a-bea s'a duplicat (dela 386.067 la 727.483). S'au ea alte cauze: în orașele ungurești trăiesc astăzi 80% pe când în cele neungurești a-bea 20%. Pentru explicarea acestui spor a populației maghiare autorul recurge iarăși la „puterea de asimilare a culturii maghiare”. Elementul maghiar dela orașe ar fi asemilat dela 1787—1910, aproape 1.000.000 de nemaghiari, pe cari i-a maghiarizat. Se înțelege, că autorul se face că uită de elementul semitic, care în v. XIX s'a năpustit ca un puvoin asupra orașelor din Ung. ridicând în mod așa de rapid populația orașelor ungurești. Eu cred că avem de a face mai mult cu o imigrație semitică, decât cu o asimilare, căci despre elementul semitic, care nu mai vorbește limba ungurească, nu se poate zice nici când ca statistica oficioasă face excepție, că s'au „maghiarizat”. Ceeace poate face statistica, cred că nu e consult să facă un om simpatic, care își dă seamă de defectele artificiale de care pătimeste o statistică oficioasă. De aceea se pare riscat, ca sporul dovedit în orașele cu majoritate ab-

solut ungurească să se ascrie elementului unguresc.

E importantă, mai departe, partea în care se ocupă cu starea actuală economică și culturală, a maghiarilor și a naționalităților din Ungaria. Acelaș rezultat cearcă să-l stabilească și de data aceasta. Supremația elementului unguresc și în privința culturală și economică.

Aceasta cearcă s'o dovedească din în-părțirea populației la orașe.

Din cele 105 orașe cu populație de peste 10.000, 80 sunt maghiare, 9 nemțești, 8 slovace, 6 sârbești și numai 2 românești; maghiarii au dară 76,09%. Aceste 80 orașe sunt — spune autorul — bazele cele mai adânci și mai ireductibile ale hegemoniei maghiare. Caracteristic e — adaugă mai departe — că românii deși în majoritate absolută n'au fost în stare să întemeieze în Ardeal nici un singur oraș cu 10.000 locuitori. Ca motiv aduce împrejurările economice în cari se află românimea din Ardeal. Noi, conform tabelii ce o publică, n'avem numai 2 orașe cu peste 10.000 locuitori. Lugojul și Sânt Miclăușul mare.

(Va urma)

Correspondințe.

Conferența din Baia-mare.

Dela corespondentul nostru.

Vineri în 17 Maiu n. s'a ținut în Baia-mare conferența convocată de dl Alexandru Breban, administratorul parohiei gr. cat. române din Baia-mare, la rugarea inteligenței române din Gherla, precum și a preoților și inteligenței ambelor tracte protopopești Baia-mare și Baia-sprie. Scopul a fost ca să trimită delegați la conferența generală din Alba-Iulia.

marmoră, astăzi sunt îmbrăcate în scândură și nimănu-i este iertat să le suie, decât numai în genunchi. E însemnată inscripția ce e gravată la altariul ce se află la capătul acestor trepte, de-asupra: „Non est in toto sanctor orbe locus”. Aci e capela numită: Sancta Sanctorum, capela privată a Papilor, în care se află multe moaște sacre, între altele o icoană din lemn de cedru, ce reprezintă pe d. N. Isus Hristos, lucrare începută de sf. Apostol Luca și terminată de ingeri.

Eșim din aceasta sfântă biserică pătrunși de sfințenia locului și ne grăbim cătră modesta biserică a sfinței: „Cruce din Ierusalim”, unde avea fratele de servit. Nu peste mult și ajungem. La altariul principal servește fratele Victor sf. Liturgie, pe când eu îi dam răspunsurile.

După sf. Misă un călogăr Cistercit ne conduce prin un ambit la niște trepte, pe cari suindu-le ajungem la un altar, în formă de foișor. În acest loc am avut norocirea de a vedea o bucată însemnată din lemnul de vieață dătător, pe care D. N. I. Hr. a fost restignit. Smerit mă apropiu de sfântul lemn,

il sărut, mă uit lung la dânsul, cu cugetul mă pierd în acele vremuri de jale, când sufletul D. N. I. Hr. era intristat până la moarte, când apostolul afurisit Iuda îl vinde, ba chiar și ceealalți îl părăsesc, îl lasă, căci doară spusu-le-a El: „Bate-voiu păstoriul și se vor risipi oile”. Il văd par'că suind treptele la Pilat, — pe care cu puțin mai înainte le văzui, — scupit, bătut, batjocorit. Il văd suind eu Crucea dealul Golgotei și apoi răstignit pe lemnul ce-mi stă înaintea ochilor. Oh aceasta numai un Dumnezeu a putut-o face pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire...

Tot aici am mai văzut 2 spini din cununa ce a încununat pe D. Isus, un cui cu care a fost pironit pe Cruce, precum și inscripția de pe cruce și degetul sfântului Toma, cu care a atins rana Mântuitorului.

Pătrunși de adevărate simțăminte religioase părăsim aceasta modestă bisericuță, ce ascunde în sinul ei umilit atâta scumpete, atâta renume, atâta tesaur. Pentru lucrurile ei însemnate e cercetată de mii și mii de peregrini în fiecare an și fiecare din vizitatori de bunăseamă își va duce cu sine un

faximile a cuiului văzut, precum și chipurile sfinților, a degetului sf. Toma și a sf. Cruci.

La reintoarcere cătră casă, căldura zilei ne făcea năcaz, dar în scurt timp ajungem la stațiunea tramvaiului, de unde în 5 minute sburăm până la strada noastră, strada „Trittone”. De aici ne grăbim să vizităm Pinacoteca Vaticană unica pe lume în splendoarea ei, sala ducală, sala regească, capela Sixtină, biblioteca vaticană cu cele 126.000 volume și aproape 30.000 manuscrise, dintre cari 4000 grecești, și peste 2000 în limbi orientale. Sâmbătă în 8 Iulie vizitasem gratis muzeele vaticane de antichitate cu o mulțime de sale și galerii de statue de tot felul, busturi, candelabre, harte geografice etc. La cari ai avea lipsă de ani, ca să le studiezi minuțios... Văzând atâta comoară de artă adunată în Vatican, am esclamat cu toții, că toată expoziția națională și internațională — aproape dispăre în asemănare cu permanenta expoziției de pictură și sculptură ce este singur Vaticanul. În aceeași zi, 10 Iulie după-ameazi cercetăm Colegiul Urban de Propaganda-Fide — unde am conversat aproape 2 ore cu alumnii români din

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(45) 10-44

Mare asortiment de vestminte bărbătești, de juri și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

Preoții afară de neobositul luptător Dr. Vasile Lucaciu, dus de acasă în afaceri de obște, și din preoți inconștienți au alergat la aceea conferență toți, cu tineri bătrâni, luând parte și o mulțime de intelectuali, cum n'am mai văzut nici odată în părțile acestea. Preotul Breban a arătat în cuvinte alese scopul acestei conferențe și provocând pe cei prezenți ca să-și aleagă delegați pentru adunarea din Alba-Iulia, aceia s'au declarat gata a primi aceasta sarcină onorifică până la unul. S'au ales deci pentru tractul Baismare Alexandru Breban și Gavril Barbul mare proprietar în Mocira, pentru tractul Baia-spie afară de Dr. Vasile Lucaciu, Nicolae Lupan preot în Chisbaia, Demetriu Cionte preot în Dumbrăvița și Athanasiu Demian proprietar în Negrei. Ceialalți s'au declarat de asemenea, că vor participa toți la adunarea din Alba-Iulia și vor îndemna pe cunoscuți și parohieni, ca să meargă acolo câți mai mulți — căci vorba e de interesele superioare ale bisericii și neamului. S'a compus îndată credenționalul pentru delegați, pe care l-au scris toți preoții, intelectuali și fruntașii credincioșilor din fiecare comună. Din credențional sunt de remarcat patru puncte: Aderența la ținuta Inaltului Cor Episcopesc; protest împotriva rumperei parohiilor române de pe teritorul provinciei Metropoliei gr. cat. române de Alba-Iulia și Făgăraș, remarcarea dezastrului religios de pe teritorul acesta amenințat, care ne îndeamnă mai mult ca să rugăm Sfântul Scaun ca luând aceste în considerare să bineviească a ne susține toate acele drepturi și privilegii, pe cari ni le asigură bulla Ecclesiam Christi.

După aceste s'a făcut amintire despre plângerile lucrătorilor români dela „minele erariale” pe cari de pe acuma voiesc să-i silească oficialii, ca să se declare pentru

provincia noastră metropolitană, am vizitat renumita bibliotecă a institutului, am făcut vizită la Rectorul seminarial Mons. Ioan Bonzano, de curând denumit delegat apostolic pentru Statele-Unite din America-nordică, precum și la Economul seminarial, unicul superior ce mai era instituit de pe vremea când fratele meu Victor era alumn al acestui Colegiu. Superiorii seminariali ne primesc cu multă bucurie — și se întrețin cu noi în afabilă conversare, și invită pe fratele Victor pe ziua următoare — să servească la sf. Liturgie — în institut și să fie oaspele lor la prânz. Ne despărțim cu duioșie de cei 6 tineri alumi români din institut, și apoi întorcându-ne la cortelul nostru din via Tritone — și locuind chiar în parterul palatului un harnic fotograf — ne hotărîm cei patru frați peregrini să ne perpetuăm călătoria noastră la Roma — prin o fotografare în un grup de 4 inși. Apoi fratele Victor cu bătrânul părinte Franco merg în vizită pela diferiți cunoscuți și superiori, iar eu cu fratele Pompei ne pregătim de reîntoarcere, după-ce în decurs de 5 zile, cât am petrecut în Roma, ne-am câștigat destule cunoștințe despre eterna cetate, și mi-am împlinit astfel dorul, ce de mult îl aveam, de a vedea cu ochii mei cetatea aceea, despre care atâtea am ștadiat și citit și prin gimnaz ca student, și în teologie ca cleric....

Incheiere.

În 10 Iulie seara, cu un tren personal mă reîntoarsei din eterna cetate însoțit de fratele Pompei, căci fratele Victor și Ioan aveau de mers mai departe la Neapol, Vesuv,

episcopia maghiară, iar în Baia-spie primarul orașului a chemat la sine patru curatori, provocându-i ca să primească sarcina de a câștiga subscrieri printre credincioșii gr. cat. români, cari sunt în America, dar altcum și ei lucrători sau oficiali erariale fiind, sunt de a se considera, ca și când ar fi acasă. Ce grije mare poartă magistratul orașenesc din Baia-spie de soartea gr. cat. din America! Curatorul primar însuși oficial fiind la minele erariale i-a răspuns: Sunt patriot bun, dară voesc să mă rog la Dumnezeu și să fiu înmormântat în aceea lege în care s'au rugat și au fost înmormântați părinții mei. Faceți cu mine ce vreți, eu nu voi aduna nici când subscrieri pentru o altă biserică cu atât mai puțin o voi subscrie eu. Totuși unul dintre ei a primit lista, dar după cum se zice ca să nu ajungă în mâni rele. Până acum nici o subscriere n'are. Cine cunoaște împrejurările de pe aici va ști să aprecieze ținuta aceasta vrednică, a acestor muncitori. Iubirea de lege și biserică e și la ei mai presus decât iubirea de pâine.

În urmă cuprinși fiind de bucuria revederii în adunare frățescă, de care de mai mulți ani am fost lipsiți, căci cu durere trebuie să spun că de vre-o șapte ani nici o adunare tractuqlă nu s'a ținut, două tracte imposante, un protopop având și acela bătrân și morbulent ba și străin de noi fiind am aflat ocaziune binevenită de a ne strânge mâna cu căldură și a ne îmbărbăta pentru luptele viitorului. Ne-am hotărît, ca în corpore să ne exprimăm omagiile noastre Ilustrității Sale Episcopului diezei din ocaziunea instalării Sale. Astfel pe cât s'a început de cu îngrijorare aceasta conferență, pe atât s'a sfârșit de voioasă și plină de celea mai promițătoare speranțe că ne vine bărbatul doririlor, lumina ochilor noștri subț a cărui

Pompei etc. Ne-am reîntors din țeara basmelor, abătându-ne pela hazliul hotelier din Ancona. Acesta ne primi afabil, și mai mult se bucură când îi spuneam (mai mult prin semne) că soții noștri când vor veni se vor încvartira la el. Din Ancona în 11 Iulie seara la 6 ore ne suim pe vaporeșul „Villam” și trecem marea Adriatică către Fiume, având iarăși plăcute impresii. Nu puteam în deajuns admira în aceasta fericită călătorie frumuseța măiestoasă a naturei, privind cerul înstelat, având în mijloc luna — doamna mărilor, revărsându-și fantastic lumina feerică pe ramurile Alpilor sudici. Sosim norocoși la Fiume, și de aici trecem peste Pesta la Cluj și apoi la Bistrița....

Incheiu cu aceste, recomandându-vă să călătoriți, cât mai mult căci: „Călătoria neîndoios te învață multe: vezi și compari, judeci și câștigi; nu-ți trebuie decât ochi să ai ca se vezi, și urechi ca să auzi”. (D. Stăncescu). Iată cum se exprimă despre călătorie un scriitor englez, care cea mai mare parte a vieții sale a petrecut-o în călătorii: „Călătoria e o școală mare. Diferitele popoare, orașe, țări, caractere și datini, sunt cu mult mai buni dascăli, ca mulți bărbați, cari au cărunțit pe catedră”. Și oare să-i dăm drept? Da, pentrucă călătoria făcută cu chibzuială și interes față de tot ce vedem și observăm, ne întărește sufletul, ne nobilitează inima și în fine ne tinde spre meditare obiecte și lucruri ce constituiesc capd'operele celebrităților geniali, de unde apoi de sine urmează însuflețirea față de tot ce e frumos, nobil și plăcut”. (T. Bulcu. Schițe din Italia. 1898).

Andrieu Bujor.

ocărmuire sperăm, că va să vină la suprafață muncitorii adevărați a viei Domnului, iar verunii să se stărpească.

Unul dintre cei de față.

Ravagiile uraganului.

Spre sud-vest dela orașul Dej în depărtare de 18 chlm. într'o vale șerpuitoare, înconjurată de ambe părțile de coline mai mult pleșuve decât acoperite cu păduri e situată comuna Unguraș (Bálványosvár) cu 350 familii și 1700 locuitori, reformați, rom.-cat. și puținii români gr.-catolici. Ziua de 13 Maiu 1912, a fost pentru aceasta comună o zi de judecată.

Dinspre apus sau ridicat niște nori negri și grei cari în formă de semicerc au trecut peste comunele din nordul Dejului îndreptându-să spre sud-vest. Treptat, treptat au crescut iar când a ajuns la aceasta comună s'a deslănțuit asupra ei cu toată furia și mânia și în timp de 10 minute, toate edificiile erau risipite, toți arborii, pomi rupți, astfel că acum întreaga comună stă goală și lipsită de toată podoaba, fără tip și fără asemănare.

Au fost 4 ore d. a. când Cel de sus a ținut judecată cu aceasta comună și încă cu câteva din jur, iar în Dej abia la 7 ore a sosit vestea tristă pe care a adus-o un jondarm care abia a scăpat din ruine și deși rănit la cap a alergat ca să raporteze forurilor civile perirea acestei comune. Era aproape nebun sârmanul și în buimăceala lui numai atâta a putut zice că întreaga comună e nimicită.

Numai decât au eșit la fața locului: comitele-suprem Bethlen Balázs, prim-pretoarele cernal Vilhelm Gajzágó, toți medicii din Dej pentru a oferi primul ajutor nenorociților pentru a face dispozițiile de lipsă. Honvezimea, jandarmeria, pompierii din Dej au fost trimiși la fața locului. Comitele-suprem a cerut telegrafice noave trupe de ostași dela Bistrița și Cluj. Jandarmeria de asemenea să întregeste neincetat.

Lucrul cel dintâiu al acestora a fost a curăți strada care era acoperită cu lemne, și astfel a face posibilă comunicațiunea. În dimineața zilei următoare (14 Maiu) vestea tristă s'a lăit ca fulgerul. Am alergat și eu ca în persoană se mă conving despre trista realitate. Spectacolul e sfâșietor! Comuna a devenit un adevărat loc de procesiune, o adevărată școală unde și cel mai necredincios poate învăța că omul care de atâtea-ori se răscoală prin păcatele sale în contra lui Dumnezeu ațitând mânia lui, e numai ca o oală în mâna olarului, sau în mânia altui om care la moment o poate preface în bucăți.

Priveliștea ce o ofere aceasta comună desolată nu se poate descrie, sau dacă chiar ar descrie-o cineva cu cele mai vii colori, totuși nu l'ai crede.

Din 350 case cu toate superedificatele aparținătoare lor abia au rămas cam 10 întregi. Toate acoperișurile sunt aruncate la pământ sfărmate, nimicite astfel, că nu se mai poate cunoaște care bucată de lemn a cui e. Totul e o movilă o ruină de lemne, paie, peatră, pomi, bucate etc. Păreții caselor au rămas întregi afară de câteva. Șuri întregi și grajduri, cotete, celare sunt răsturnate din fundament și nimicite. Bieților oameni nu le-a rămas nici o bucată de mâncare. De slănină, cărnuri, bucate cari au fost prin poduri nici urmă nu este, pe toate le-a răpit valul, torentele necruțător și le-a îngropat

în ruine. Sunt puține case în cari a rămas întreg ceea-ce fu înlăuntru, în cele mai multe nu a rămas nimic întreg, fărina din saci sau lăzi, brânză, lapte etc. toate au fost împrăștiate.

Pomii din grădini și de pe câmp, arbori, îngrădituri sunt rupte din pământ și aruncate departe dela locul lor. Dealurile din jur în mari depărtări dela case sunt acoperite cu paie, șindilă, bucăți de scânduri și lemne aruncate de pe coperișurile caselor și superedificatelor.

Am văzut case din material foarte solid, piatră și cărămidă a căror pereți cari au stat în calea vântului erau dărâmați de puterea aceluia. Au fost de față și la înmormântarea unuia care a căzut jertfă acestui orcan. Era în curtea unui proprietar în lucrul căruia sa fost năimit, unde la ajuns o piatră aruncată dintrun zid învecinat și la moment i-a curmat viața.

Primul ajutor la oferit prim-pretorile Wilhelm Gázágó care a trimis din Dej pâni și slănină în mare cvant.

Aceasta plagă s'a vărsat și peste comunele: Ciaba (Csabaujfalu) care întreagă e stearsă de pe fața pământului; Szászmaté unde din 980 case numai 30 au rezistat orcanului cutropitor, Buzieș (Magyarborzás) comună constatătoare din 170 case, a fost nimicită total. Morți în aceste comune nu sunt, răniți însă neșumărați.

La dispunerea ferurilor civile, sau și început a se face colecte pentru alinarea mizeriei acestor nefericiți.

Cei ce am fost scutiți, de acest sbiciu ca mulțumită pentru aceasta să ne deschidem inima și să facem milă cu aceia cari au rămas „flămânzi și goli fără adăpost”.

Iacob Marga
preot.

A v i z.

Fiind asigurată ținerea marelui adunări din ALBA-IULIA, convocată pe 29 Maiu st. n., comitetul aranjator constituit în Alba-Iulia aduce la cunoștința publicului doritor a lua parte la aceasta adunare de istorică însemnătate, că s-au luat toate măsurile de lipsă pentru ca publicul să fie încvartirat și îngrijit în mod corespunzător.

Adunarea se va ține înaintea de amiază la 10¹/₂ ore și continuativ după amiază, astfel încât participanții se vor putea reîntoarce în aceiași zi acasă.

Trenurile sosesc la
Alba-Iulia:

De către Lugos—Arad—Piski în preșară la 10 ore 53 minute și în ziua adunării dimineața la 7 ore 41 minute.

De către Maramurăș—Sătmăr—Selagi—Dej—Bistrița—Năsăud—Orade—Cluj—Murăș—Oșorhei în preșară la 8 ore 43 minute, noaptea la 4 ore 16 minute și dimineața la 9 ore 03 minute.

De către Brașov—Sibiu—Coșfa—Sânmartin—Blaj în preșară la 8 ore 43 min., noaptea la 4 ore 16 min. și înainte de amiază la 11 ore 16 min.

Comitetul local de organizare din Alba-Iulia s'a constituit în modul următor:

Prezident: *Simion Micu*, protopop; Vice-prezident: *Dr. Ioan Marciac*; Secretar: *Dr. Camil Velican*.

Comitetul de primire și încvartirare: Prezident: *Marie Căcovean*; Secretar: *Mihail Hurducaciu*. Membrii: *Dr. Virgil Russu*, *Dr. Enea Muntean*, *Dumitru Popa*, *Nicolae Dușa* și *Iacob Gligor*.

Ceice vor sosi în prezina sau în noaptea adunării și doresc să li-se rezerve cvartire, sunt rugați cu înzistintă a se anunța cel mult până în 27 Maiu st. n. la adresa Dnui Mihail Hurducaciu, învățator în Alba-Iulia (Maieri).

Comitetul aranjator.

Noutăți.

Din Arhidieceză. Pentru completarea parohiei Bicz (Gyergyó-Békás) din protopopiatul Giurgeului, se escrie concurs cu termenul de 15 Iunie n. 1912, întreg venitul după conscrierea congruală din 1896 e computat în cor. 595⁰⁴ fl. Tot până la acel termen e deschis concursul pentru stațiunea de cantor-învățător din comuna Asinip, districtul protopopesc Aiud, de învățător din comuna Ghișasa-de-sus, districtul protopopesc Sibiu și de cantor la biserica gr-cat. din Gelința (Gelențe) în protopopiatul Treiscaunelor.

Centenarul nașterii lui Gh. Barițiu. se va serba din partea Asociațiunii, printr'un serviciu divin comemorativ festiv, ce se va ține Sâmbătă în 25 Mai n. a. c. la 10 ore a. m. în biserica greco-catolică din Sibiu și printr'o conferență a secretarului Octavian Goga, pe care o va ține Duminecă în 26 Mai n. a. c. la orele 5 p. m. în sala festivă a Muzeului Asociațiunii. Publicul din Sibiu și din alte părți e invitat să ia parte la aceste serbări comemorative Biroul Asociațiunii.

„Revista catolică”. A apărut zilele aceste al doilea număr din această prețioasă revistă. Cuprinsul ei bogat și variat o face foarte interesantă. Rermarkăm: Răpirea Basarabiei de M. Theodorian, Manuscrisele latine din biblioteca imperială din Petersburg, de Arhiep. Netzhammer, Martirii Dobrogeni de Can. Auner, și mulți articli semnați de dr. Bălan, Ol. Ghiba, Trollo, Cancal ș. a. Tot în acest număr aflăm, că Majestatea Sa Regele Carol a conferit P. S. Sale Arhiepiscopului de București R. Netzhammer, ordinul Coroana României în gra-

dul de mare ofițer, care i-a fost predat în persoană de dl Titu Maiorescu, ministru de externe.

Excursiune școlară. Sâmbătă în 18 Maiu 70 elevi din clasele III. și IV-a gimn. au făcut o excursiune la Alba-Iulia sub conducerea profesorilor Alexandru Borza și Ioan Băgăian. Sosiți cu trenul de dimineața în Alba-Iulia, au vizitat biserica din Maieri, vechea mănăstire, unde e înmormântat primul episcop unit Atanasie Anghel. Aici au ascultat liturgia, celebrată de pâr. Luca, apoi au vizitat cetatea, catedrala catolică, biblioteca batyanyiană, turnul astronomic și muzeul. Cu trenul de seară s'au reîntors acasă.

Petrecere. Tinerii industrieși români din Blaj vă invită cu toată onoarea la Maiatul ce-l vor aranja Luni la 27 Maiu n. 1912, (a doua-zi de Rusalii) în grădina „Domșa” din Veza. Inceputul la 4 ore d. a. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 coroane. Venitul curat este destinat fondului Societății meserieșilor din loc. Suprasolvirile și contribuțiile să cuitează cu mulțumită. În caz de timp nefavorabil maiatul se amână. Comitetul aranjator.

Reuniunea femeilor române în comitatul Hunedoarei precum este cunoscut obștei românești, a înființat cu ani de zile înainte, un atelier de țesături cu sediul în Orăștie, de unde împrumută costume naționale și vesminte de călușeri.

Convocare. Membrii români ai congregației comitatului Târnavei mici, aderenți ai partidului național român sunt rugați, ca la adunarea generală ordinară de primăvară din 30 Maiu n. 1912 să se prezinte în număr complet.

Din ședința comitetului central comitatenz al partidului național român din comitatul Târnavei mici ținute în Dicioșanmartin la 20 Maiu n. 1912. Simion Căluțiu, prezident, Dr. Romul Boilă, secretar.

Mulțumită publică. La producțiunea corală teatrală a „societății meserieșilor români din Blaj”, care s'a ținut la 11 Maiu a. c. au intrat următoarele contribuții: Nagy Károly hotelier 20 cor., dr. Danilă Szabó adv. 5 cor., dr. L. Nestor, Antoniu Zeiler, Emil Negruțiu, dr. Victor Macaveiu, Traian German. I. Martin, Schuller Fritz, Iuliu Bartoc, Rițiu Rudolf, Alesandru Moldovan câte 2 cor., Stefan Pop, Nicolae Costea, N. Negruțiu, A. Borza, Dionisiu Trifan, Iozon Valer, Stefan Puia, dr. Ionel Pop, Traian Novac, Ioan Astaiș câte 1 cor., Iosif Luca 1.20, Arcade Ienășel 1.50., Dionisiu Neamțiu, I. Mărginean câte 50 b., I. Șiler 60 fl., Rițiu I. 40 fl.

În numele comitetului le aduce mulțumiri Gavril Precup, prezident.

Luna Bioscop își continuă reprezentățiunile sale cinematografice. Azi se va reprezenta următorul program: 1. Ariciul (de pe natură), 2. Paveluț ca servitor la bancă (comic), 3. Moartea lui Saul (dramă), 4. Aerul liquid (de pe natură), 5. Ordinul de zi a lui Napoleon (dramă), 6) Maxi, regele de modă (comic), 7. Ziaristul energic comic.

Necrolog. † Văd. Luisa Făgărășan n. Tepeș după lungi suferințe, prevăzută cu sfințele taine, a repauzat la Abrud în 19 Maiu n. în etate de 70 ani.

Odihnească în pace!

despre ștabela plășilor, înștiință căpitania Sucevei, pe toți armașii, hatmanii, pârcașii, vătamanii, pe Vornicii și pe boerii veliți.

Vestea adusă de plăși, stârni întreaga Suceavă, așa de liniștită în ziua de față. La curtea domnească se strâneau fruntașii Țării cu gând să se sfătuească, cum ar fi mai bine să scoată Țara din primejdie. Vodă Ștefăniță își pierde de tot capul în fața primejdioasei încercări cu Tatarii — devremece el ținea oastea pe picioare s'o miște împotriva Țării românești. Vodă aștepta mereu, de azi pe mâni crainicii trimiși în Sibiu, cari aveau să-i aducă veste hotărâtoare, dela care avea să atârne pacea ori războiul cu Radu dela Afumați.

Cei trei soli ai Moldovei: logofătul Dragomir, postelnicul Danilă și spătaul Timoftei nu sosiră încă până'n ziua de azi din Sibiu.

Lui Vodă nici prin gând nu-i trecea că fata Doamnei Despina fu luată la curtea de Argeș de solii țării românești; că crainicii Moldovei sunt ținuți în temnița de Radu Vodă.

Nimeni din toți boerii Sucevei nu-și putea tălmăci acest lucru, adică pricina întârzierii lor. Dar totuș pe Vodă îl mistuia nu numai gândul și tristă presimțire, că jupănița Ruxanda-i va respinge inelul de logodnă și pentru asta va fi nevoit să se încingă la bătae cu Radu; — ei mai mult răscoala boerilor atâtați de Petru Rareș, care cu ajutorul Leșilor și al gloatelor răscolate, unite cu cetele iobagilor, îi curmau peirea.

Vodă se afla în cumpănă grea, amenințat și de Tatarii și de Rareș unit cu Polonii și cu gândul să se lupte cu Radu Vodă de dragul viitoarei soții. Ce-i drept, toată boeria de frunte, dar mai ales vornicul Tăutu și jupănița Ambrose, fostul lui epitrom, vroiau cu ori ce preț să-i scoată din cap gândul de încercare cu țara românească, să nu vâre oștile în trei focuri deodată.

Vătaful Alecu Costin stăruia din răsputeri să miște cât mai în pripă oștile spre Nistru, ca nu cumva Tatarii să se unească cu Leșii, cu Rareș și cu boerii răscolți, trecând dincoace de Nistru.

După multă vorbă, ce-i sărăcia omului, Vodă hotărî, ca marele Vătaf Alecu Costin să pornească cu oștile țării de sus cât mai în pripă spre Hotin; Vodă însuș cu gloatele țării de jos va porni în urma vătafului; iar Vornicii vor trebui să tocmească lefegii, cari să aperse pacea din lăuntrul țării, la vreme de nevoie.

După respingerea Tatarilor, Vodă avea de gând să miște și împotriva lui Vodă Radu, dacă acesta nu-i va da pe fata Despinei.

Din zi în zi veneau ștăfete proaspete din Hotin, din Orhei și din Soroca.

Unii din boerii Hotinului părăsiră cu nevestele lor vetrele de frica Tatarilor și se retrăgeau în Moldova. Cu dânșii sosi și svonul, că împotriva Moldovei s'a stărnit toată Tătărimea din Urali și dela gura Volgei, din Ucraina și Rutenia Albă până la stepele Nistrului. Hanul Crâmului Ghirai-Mengli jură răzbunare Moldovei și peire neamului creștinesc. Hanul își dete fata lui Selim Pașa, fiul și urmașul lui Baiazid, cu gând să încheie legături de prietenie cu Turcii, cari pe acele vremuri erau spaima apusului luminat și întregului neam creștinesc.

Ghirai-Mengli se înțelese cu sultanul Selim Pașa, ca amândoi de odată să împresoare țara Vlachilor și cu sabie și foc s'o șteargă de pe fața pământului.

Hanul Crâmului avea să năvălească de sus, de pe stepele Nistrului, în adâncul și inima Moldovei; iar Pașa Selim să răsbească prin apa Dunării, pe la Rusuciu și Giurgiu, de-a dreptul în țara-Românească.

Ghirai-Mengli se uni și cu marele Han al Tatarilor, Mamac, care-și aducea în cărduri negre jerbă sălbatică și fără de număr.

De demult se aținea Tătărimea cu mare poftă și lăcomie să-și înfingă hrăparele ghiare în bogăția Moldovei, dar mâna de fier a lui Ștefan Vodă i-a umilit, i-a rusinat, i-a pus pe goană, înapoi spre Volga și Urali. Nici pe vremea lui Bogdan Vodă n'au avut noroc Tătarii să subjuge Țara, s'o facă tributară, cum făcură pe Leși, cari le plăteau tot anual 10.000 de galbini. Până în vremea de față Domnii și oștile Moldovei zădărnice visurile și nădejile Tatarilor. Dar ei nu se lăsau a fi umiliți de „Wolochi“.

Apoi și marele Han al Tatarilor Mamac, avea socoteli vechi cu Moldova, deoarece Ștefan cel Mare îi prinse copiii, pe Ali și Mirza și-i ținuse lungă vreme în pivnițele cetății dela Suceava, iar Eminec, frate său stase închis la Cetatea-Albă, pe cari cu multă trudă îi dezrobiră.

Acum era ceasul răzbunării, — acum când Ghirai-Mengli auzi zvonindu-se printre Leși, că tronul Moldovei ajunsese pe mâna unui copilandru; acum, când boerii răscolți de Rareș, sprijiniți de Polonia, îi săpau mormântul.

Deci Tătărimea răsvrătită, ca niște fiare zădărite, se repezea în fuga mare, să-și răzbune vechea umilire și visurile fără de noroc.

Trei zile dela ștabela plășilor din Hotin — și marele Vătaf Alecu Costin porni cu 12.000 de oșteni în calea puhoiului negru de păgânime. La Orhei aveau să se întâlnească cu litfele tătărăști.

Vodă însă cu câțiva boeri curteni se pogori spre Iași, cu gând să aște, de nu a sosit vre-un zvon despre solii săi trimiși la Sibiu. (va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Luceafărul“ Nr. 19, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Octav Minar, Alecsandri și Eminescu. St. O. Iosif, Strofe Intr'o seară de bal (poezii). O. G., Tăcerea ta (poezie). I. Dragoslav, La moșu Constantin. Catullus, Ca doi străini (poezie). I. Agârbiceanu, Povestea unei vieți (roman). Cronici: A. E.: Cântecul lui St. O. Iosif. * * *: Cooperatorile satești. Insemnări: Domenico Ghirlandajo. Amorteală. Vlaicu în străinătate. Cine-i „Gazeta“ care moralizează? Din lumea nouă. O întrebare. — Bibliografe. Ilustrațiuni: Domenico Ghirlandajo: Portretul Giovanni Tornabuoni.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor responsabil: AUGUSTIN GRUIȚA.

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința on. public românesc, că mi-am mutat

cancelaria avocațială

în IV. Veres Pálné-u. 26.

Cu deosebită stimă:

Dr. Liviu Lința.

advocat în Budapesta.

(61) 3—3

PICURII DE STOMAC
ai lui BRÁDY

mai înainte, „Picurii de Mariacell“

s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincios în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirii, sunt fără păreche în a îndrepta stricarea stomacului, arsurile de stomac, constipația, durerile de cap și destomac, greața, amețea, insomnia, colica, anemiea (lipsa de sânge), gălbeneala șcl.

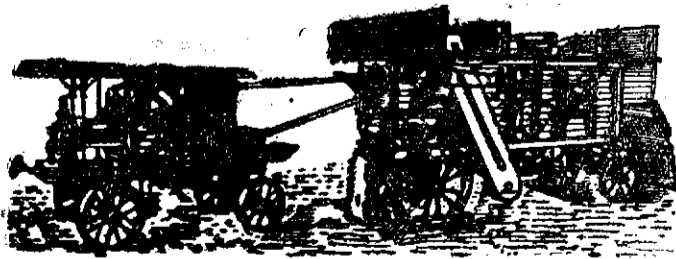
Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1'60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5'40 cor., 3 sticle mari 4'80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipează.

Apoteca lui K BRÁDY la „Magyar Király“ în Viena, I. Fleischmarkt 2 Depot 5.

(23) 12—12

NOUĂ FIRMĂ ROMÂNEASCĂ.

IOAN V. FÊT
BUDAPESTA, Nagymező-utca 36. 1/2

Motoare cu benzin, ulei brut și gaz, dela 3 HP. în sus.

Tot felul de mașini și instrumente agricole, ca: **Trecătoare cu motor**, mânăj și mâna, pluguri, grăpi etc. Pompe de fântâni și incendiu cu forță motorică. **Mori, Mașini de sămănat cu mâna**, cari în urma ieftinătăței, precisiunii și manărei ușoare sunt indispensabile pentru fiecare agricultor.

Prețuri moderate, catalog ilustrat și preliminar la dorință gratis și franco.

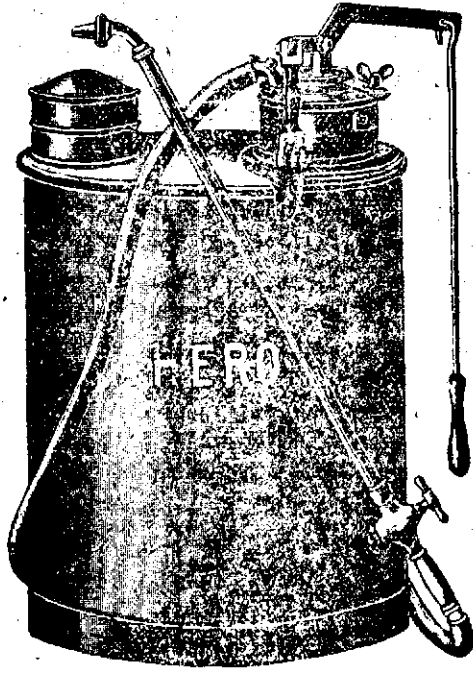
(65) 11—20

Cumpărați numai de la Români!

In atențiunea economilor:

Stropitoare de vie

— sistem Vermorel Éclair, — calitate superioară, — sistem Hero, Danubia și Austria, neîntrecute până acum, — se află de vânzare la societatea comercială

„Consum“ din Blaj

Tot acolo se găsește în mare depozit piatră vântată, bast pentru legat via, prima, Majunga — și toți articolii și instrumentele de lipsă economilor.

Mare depozit de cement, place de izolat, hârtie câtrănită și asfaltată de acoperit, drot cu spini și sârmă de îngrădit.

60 4—10

Serviciu prompt și cinstit.

Nicotinul e venin!

Țăbacul e scump!

Îți vei păstra sănătatea!

Poți să cruti mai multe sute de coroane, dacă te vei cumpăta în fumat, sau, dacă te vei desvâța de obiceiul acesta.

O pastilă de Havanna

și ia pofta de fumat pe mai multe ore înainte.

O cutie suficientă pe o săptămână, costă 40 fil.

Legal ocrotită.

Legal ocrotită.

Se poate căpăta pretotindine!

Vanzătorilor se dă rabatt.

Reprezentanța generală:

Vânzare și deposit de Bomboane-Caviar și Pastile de Havanna în

Budapesta.

VII. Arena-ut 19. II. emelet 7. Telefon 102-36.

(62) 2—4

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cișnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări impetriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peperale pe sose de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaduce.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 K. 5,275,798.23
 Capitale asigurate pe viață achitate 5,146,556.86
 Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 } foc „ 127,763,744.—
 } viață „ 10,981,322.—
 Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cereri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5 50 ?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.